

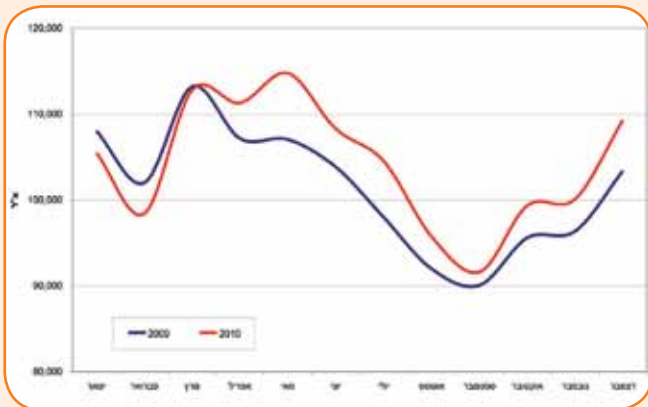
לירון תמיר - מועצת החלב, כלכלן
LIRON@milk.org.il

ייצור ושיווק

שנה תנוזתית הסתיימה. עלייה של 35 מיליון ליטר בייצור אך זה לא סיפק את כל הביקושים. עלייה במחירי הבשר בשוק בגין "הרעב לבשר" ומחיר מטרה שנשחק. לירון תמיר מביא את הסיכומים הראשונים של 2010 בייצור ובשיווק - הסיכום המלא והרחב יפורסם בשנתון המועצה

תרשים 2. קליטת חלב במחלבות

ייצור ומכסות

בשנת 2010 קלטו המחלבות 1,252 מיליון ליטרים לעומת 1,217 מיליון ליטרים בשנת 2009 - עלייה של כ-35 מיליון ליטרים שהם 3% התכנון בתחילת השנה היה כי העלייה בייצור תהייה גבוהה יותר, אך תנאי האקלים הקיצוניים ששררו בקיץ, גרמו לירידה בתפוקה בהיקף של למעלה מ-20 מיליון ליטר.

המכסה שהוקצתה עמדה על 1,240 מיליון ליטרים, במסגרת המכסה יוצרו 1,213 מיליון ליטרים. 39 מיליון ליטרים יוצרו מעבר למכסות הפרטניות והיקף אי הביצוע עמד על 27 מיליון ליטרים.

הגידול השנתי הממוצע בצריכה הוא למעלה מ-2%, הגידול השנתי של האוכלוסייה בישראל הוא כ-1.9% כלומר, מדובר בגידול בצריכה לנפש

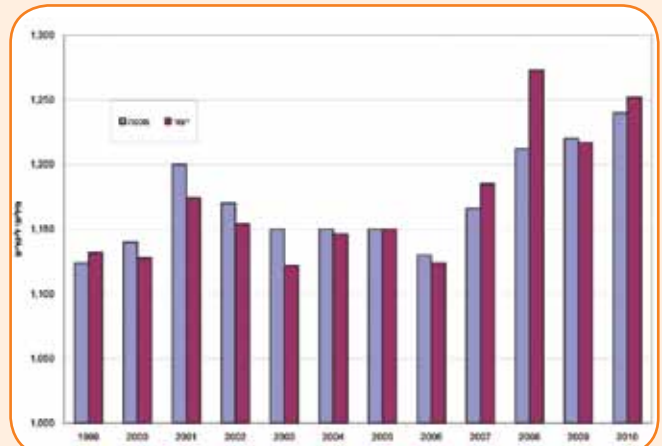
מחיר המטרה

מחירי המטרה הממוצעים בשער המשק היו נמוכים ב-5% מהמחירים ששררו ב-2009. הסיבה העיקרית לירידה היא הירידה במחירי המזונות. בסוף השנה החלו מחירי המזונות להמריא, מגמה שתמשך כנראה גם ב-2011. בשנת 2010 עודכנו מחירי החלב עפ"י סל התשומות שנאמד בסקר 2007, ב-2011 הוחל סקר 2009 ושונה בסיס העדכון. דמי השירות למועצת החלב עמדו בשנת 2010 על 6.09 אג' לליטר.

תרשים 3. מחירי מטרה בשער המשק

תרשים 1. מכסות וייצור 2010

מחירים עולמיים

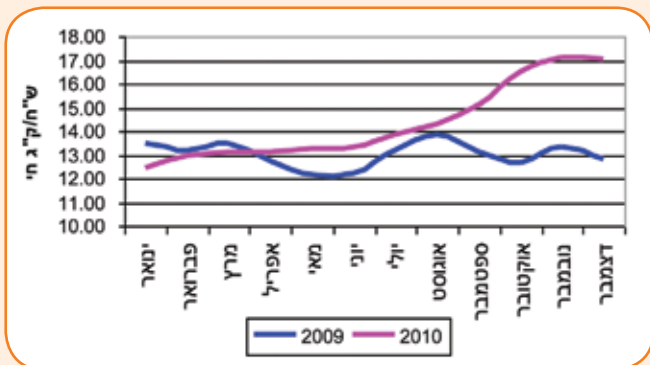
רק 6% מתפוקת החלב העולמית נסחרת בסחר העולמי. עיקר הסחר הוא של חומרי גלם חלביים וגבינות קשות. בתרשים מתוארים המחירים העולמיים של אבקת חלב כחוש, אבקת וחמאה תעשייתית. הסיבות העיקריות לעלייה התלולה במחירים העולמיים ב-2007 היו גידול בביקושים, ובעיקר בשוקים המתעוררים של דרום מזרח אסיה וסין, וקשיים בהגדלת ההיצע. מאמצע 2008 אנו עדים לירידות תלולות במחירים; ירידות אלה מוסברות הן בשל הגדלת כושר הייצור העולמי והן, ובעיקר, בשל צמצום הביקושים, כתגובה למחירים הגבוהים וכמובן, ניכרת גם השפעת המשבר הפיננסי הגלובלי. ברבעון האחרון של 2009 חלה התאוששות במחירים, ובעיקר במחירי החמאה שעברו את מחירי האבקה.

קיימות הערכות שונות ביחס להתפתחות המחירים בעתיד, רוב האנליסטים חוזים, שגם לאחר שהמחירים יתאוששו, צפוי ענף החלב לפעול בסביבה של תנודתיות גדולה במחירים.

בשר בקר טרי

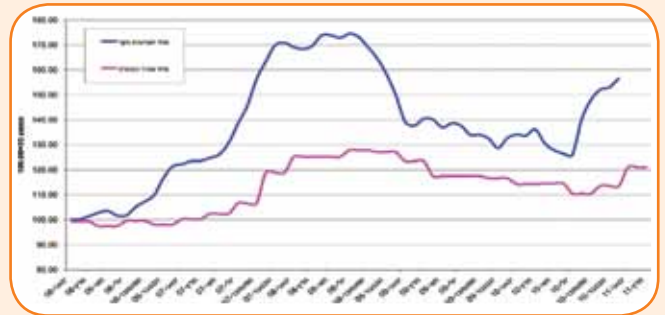
בשנת 2010 עלו מחירי העגלים לבשר מרפת החלב בשיעור ממוצע של 10%

תרשים 6 – מחירי עגלים מרפת החלב בגמר פיטום

בשנת 2010 הביקוש לחלב מייצור מקומי עלה ב-5% ביחס בהשוואה ל-2009, מחצית מגידול זה מיוחסת לגידול בצריכה ומחצית לשינוי העדפות בייצור, לטובת חומרי גלם מייצור מקומי

תרשים 4. התפתחות מחיר המטרה ומחירי התערובות להזנת בקר

נתוני שיווק (חלקיים)

מצורף לוח המפרט את נתוני השיווק של מוצרים מחלב בקר לפי קבוצות מוצר. הנתונים לשנת 2010 הם אומדן המסתמך על נתונים לא סופיים, הנתונים הם באלפי טון או במיליוני ליטרים.

הגידול השנתי הממוצע בצריכה הוא למעלה מ-2%, הגידול השנתי של האוכלוסייה בישראל הוא כ-1.9% כלומר, מדובר בגידול בצריכה לנפש. הגידול בביקוש לחלב נגזר מהגידול בצריכה ושיעור התחלופה בייצור בין חומרי גלם מיובאים לחומרי גלם מייצור מקומי. בשנת 2010 הביקוש לחלב מייצור מקומי עלה ב-5% ביחס בהשוואה ל-2009. מחצית מגידול זה מיוחסת לגידול בצריכה ומחצית לשינוי העדפות בייצור, לטובת חומרי גלם מייצור מקומי.

לאור העלייה בביקושים בהיקף של 5% ועלייה בייצור בהיקף של 3% נוצרו פערים בין ההיצע לביקוש, פערים אלו צומצמו ע"י ירידה ברמת המלאים והגדלה מבוקרת של יבוא חומרי גלם חלביים.

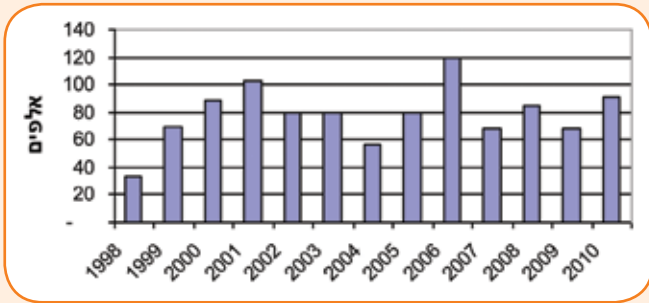
תרשים 5. מחירים עולמיים של מוצרי חלב סחירים

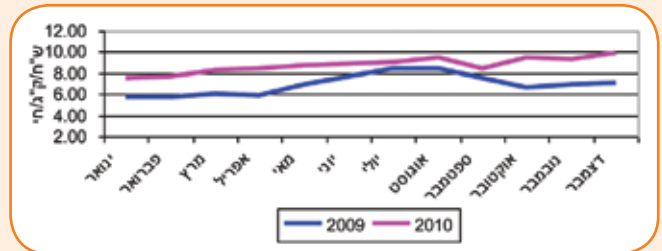
נתוני השיווק של מוצרים מחלב בקר לפי קבוצות מוצר

שווה ערך חלב גולמי	חמאה שולחנית	גבינות קשות ומותכות	גבינות לבנות	תוצרת ניגרת ומעדנים	חלב שתייה ומשקאות	
1,236.8	6.2	25.2	87.3	164.4	402.3	2006
1,259.7	6.2	26.5	88.2	166.6	405.9	2007
1,288.6	5.1	27.6	91.5	170.4	405.7	2008
1,307.7	5.3	28.3	92.6	172.3	410.6	2009
1,336.6	5.0	28.8	94.2	179.3	421.3	2010*
2.2%	-6.9%	1.6%	1.7%	4.0%	2.6%	מגמה שנה אחרונה
2.0%	-5.5%	3.4%	1.9%	2.2%	1.2%	מגמה שנתית ממוצעת

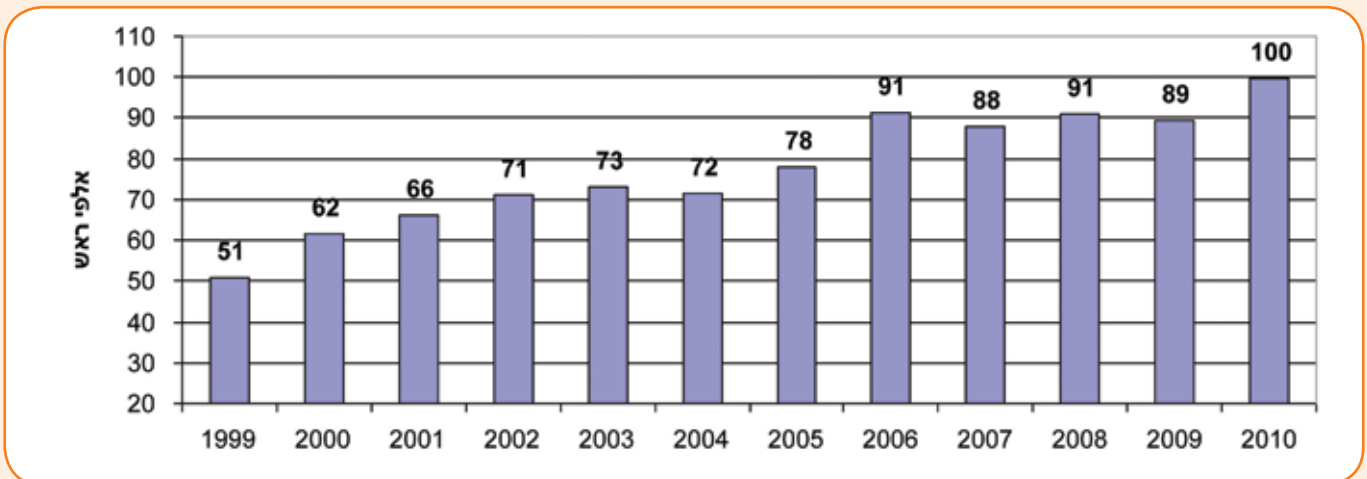
תרשים 8 - יבוא ראשי בקר

מחירי הפרות היוצאות מהרפתות לבשר עלו בשיעור ממוצע של 30% תרשים 7 - מחירי בשר פרות יוצאות מרפת החלב

תרשים 9 - שחיטות ראשי בקר בישראל. מקור: השירותים הווטרינריים

כ-50 אלף ראש הועברו לשחי הרשות הפלסטינית. היתרה כ-165 אלף ראש סיפקו כ-36 אלף טון בשר בקר טרי.

סך צריכת בשר הבקר נאמדת בכ-111 אלף טון (כ-14.5 ק"ג לנפש בשנה), כלומר 33% הם של בשר בקר טרי ו-67% מקורם בבשר בקר קפוא מיובא. ■

המחירים הגבוהים הגדילו את כדאיות הייבוא, סך יבוא עגלים עמד על 91 אלף ראש לעומת 68 אלף ראש ב-2009. כ-55% מהייבוא הוא של עגלים מאוסטרליה ו-45% מאירופה. סך אומדן הבקר הטרי ששימש לייצור בשר טרי נאמד ב-214 אלף ראש, 34% עגלים ועגלות מרפתות החלב, 15% פרות יוצאות מרפתות חלב, 14% ראשי בקר מעדרי הבקר במרעה ו-37% עגלים מייבוא.

אלופי ספר העדר 2010

הפרה עילן-רפת חפציבה

- העדר בעל התנובה השנתית הגבוהה ביותר ברפת השיתופית - רפת סעד 14,402 ק"ג חלב.
- העדר המניב ביותר ברפת המשפחתית - רפת עומר נוביץ ממושב מרחביה - 13,874 ק"ג חלב.
- הפרה השיאנית ל-2010 - "סופה" מרפת כרמיה - 20,000 ק"ג חלב, שנה שנייה ברציפות באזור מלא מתח ורעשים ביטחוניים
- הפרה עם תנובת החיים הגדולה ביותר - "עילן" מקיבוץ חפצי-בה - 162,783 ק"ג חלב ב-10 תחלובות. נמצאת בהיריון אחרי 12 ולדות, נולדה באוגוסט 1997 ויש לה 5 דורות ברפת.
- הפרה המבוגרת ביותר - "ארגמן" מרפת גלאון שנולדה בשנת 1996.
- העדר הגדול ביותר בישראל - רפת העמק - שותפות של יפעת, מרחביה ומגידו - 1,119 פרות. ■